

IZJAVA NEODVISNOSTI.

Tak je bil duh revolucionarnih očetov leta 1776.

V kongresu 4. julija 1776. Soglasni proglaš prvih trinajstih Zedinjenih držav ameriških.

Kadar se v toku dogodkov porodi potreba, da pretrga en narod politične vezi, ki so ga vezale s drugim, in da zavzame med ostalimi državami na svetu samostojno in enako stališče, do katerega je po prirodnih in božjih postavah opravičen, tedaj zahteva pošten človeški občutaj, da navede ta narod razloge, ki so ga privedli do ločitve od stare države.

Smatramo, da so same po sebi umevne in dokazov nepotrebne sledeče resnice: da so vsi ljudje enako ustvarjeni in da so sprejeli od svojega stvarnika gotove neoporekljive pravice, da je med temi pravica do življenja, svobode in do stremeljenja po sreči. V dosegu teh pravic imajo ljudstva svoje vlade, katerih pravične oblasti izvirajo iz soglasanja vladanega ljudstva. Če pa poseže katerakoli vladna oblika v te namene in jih zatira, tedaj ima ljudstvo pravico, da tako vlado izpremeni ali pa strmoglati in ustanovi novo vlado na takih načelih in uredi njeno oblast v taki obliki, kakor spozna, da je najpotrebnejša za njeno varnost in srečo. Razum sicer velja, da se stare vlade ne izpreminjajo iz majhnih in mimoslovesnih razlogov, in izkušnja nas tudi uči, da ljudstvo rajši trpi krivice, kolikor jih more trpeti, kakor pa da bi si samo jemalo pravico s uničevanjem oblik, katerih je vajeno. Toda če dokazuje krivice in zlorabljanja brez konca in kraja, ki gredo venomer za istim smotrom, namen, da podvržejo narod absolutnemu despotizmu, tedaj ima ljudstvo pravico in je njegova dolžnost, da strmoglati tako vlado in da si ustanovi boljše branike za svoje bodočo varnost.

Na ta način so potrpečljivo trpele naše kolonije in tako je nastala neizogibna potreba, da se izvrše stari vladni sistem. Zgodovina sedanjega kralja Velike Britanije je zgodovina ponovnih krivic in prisvajanja neopravičenih oblasti s direktnim namenom, da ustanovi absolutno tiranstvo nad temi državami. V dokaz predlagamo nepristranskemu svetu sledeča dejstva.

Odrekel je priznanje zakonov, ki so najbolj koristni in potrebni za blaginjo ljudstva; svojim guvernerjem je prepovedal uveljaviti najvažnejše in najnujnejše zakone ali jih je pa enostavno suspendiral in zavlekel, da niso prišli v veljavo;

prepovedal je zakone, ki so bili namenjeni blaginji velikih narodnih okrožij, in je sporočil, da uveljavi te zakone le tedaj, če se ljudstvo odreče pravicam zastopstva v postavodajah, kar bi bila za nas nezaključna krivica — in kar je le tiranom v korist;

sklical je postavodajna telesa v nenavadne in puste kraje, oddaljene od javnih središč in mest, kjer so shranjeni javni spisi, s namenom, da jih poniša, utruji in tako prisili pod svojo oblast;

razpustil je ponovno postavodajne zbore, ker so se moško upirali njegovim napadom na pravice ljudstva;

ko so bili sbori razpuščeni, ni dolgo časa dovolil novih volitev in tako je bilo ljudstvo brez zakonodajstva prepuščeno samo sebi; kolonije so bile izpostavljene nevarnosti invazije od zunaj in nereda v notranjosti;

trudil se je, da bi preprečil rast prebivalstva v državah s tem, da je ovrzal zakone o naturalizaciji priseljencev, omejeval priseljevanje in povzročil krivične pogoje za dobavo zemljišč;

ovrval je administracijo pravice s prepovedjo zakonov za ustanovitve sodnih oblasti;

podvrgeti si je sodnike, da so bili samo od njega odvisni in so le pobirali plače;

uvedel je nebroj novih uradov in poslal semkaj cele roje uradnikov, ki so nadlegovali ljudstvo in se redili na naše stroške;

v mirnih časih je imel med nami stalne armade brez dovoljenja naših postavodajnih zborov;

vojno oblast je dvignil nad civilno oblast in jo naredil popolnoma neodvisno.

Dalje je gasil naše ustave in naše zakone s sledečimi krivičnimi čini;

namestil je med nas večja števila oboroženih čet;

ščitil je vojake s alepaskimi sodnimi razpravami pred kaznjajo za umore, ki so jih izvršili nad prebivalci teh držav;

ščitil je vojake s alepaskimi sodnimi razpravami pred kaznjajo za umore, ki so jih izvršili nad prebivalci teh držav;

zapiral je našo trgovino s ostalim svetom; nalagal nam je davke proti naši volji;

odrekel nam je pravico do porotne obravnave v neštetihi slučajih;

transportiral nas je čez morje in tamkaj gnil pred sodišča za izmišljene prestopke;

v sosedni angleški provinci je odpravil svedobni sistem angleškega prava in uvedel samostojno vlado s razširjenimi mejami, kar je imelo namen, da po enakem vsoru uvede absolutistično vlado tudi v naših kolonijah;

odvzel nam je svobodo (charters) in zatrl najboljše zakone, s čimer je ručil temeljno moč naše vlade;

suspendiral je naše postavodaje in si vzel moč, da nam on sam daje zakone;

odpovedal se je tujaklnji vladi s tem, da nam je odrekel zaščito in nam napovedal vojno;

ropal je naša morja, napadal naša obrežja pošiljal naša mesta in morila naše ljudi;

ravno v tem času je poslal semkaj veliko armado tujih najemnikov, da dovrši delo moritve, razdejavanja in tiranstva, katero je že prišel s največjo perfidnostjo in krutostjo, ki nima para v najbolj barbarski dobi in ki nikakor ne pristoja glavi civilizirane države.

Prisilil je naše državljane, katere je vjel na morju, da so se morali oborožiti proti svoji domovini in da so postali rablji svojih bratov in prijateljev, ali da padajo od njihovih rok.

Izval je med nami vstaje in nahajal proti nam krvoločne indijanske divjake, katerih vojskovanje je sverska moritev starčkov in deev, moških in žensk.

V vsakem slučaju teh naštetih krivic smo se pritožili na najpionirnejši način, toda vanka naša pritožba in prošnja je obrodila še več krivic. Vladar, čigar značaj ga v luči omenjenih krivic označuje za tiranin, ni sposoben, da bi vladal svobodni narod.

Nismo hoteli delati nobene krivice našim britanskim bratom. Švarili smo jih nešteto krat, da naj si ne prilastijo neopravičene oblasti nad nami; opozarjali smo jih tudi na okoliščine naše emigracije in naselitve v teh kolonijah. Apelirali smo na njihovo prirojeno pravičnost in veljkodnost; sklicevali smo se na sorodne vezi med nami in jih prosili, da naj nehajo s krivičnim prilastitvijo oblasti, ki bi moralo pretrgati te vezi. Ali tudi oni so bili gluhi za naše pravične glasove in niso se ostriali na naše krvno sorodstvo. Zato moramo danes tudi njih, ki obsojajo našo ločitvo, smatrati za to, kar velja za vse ostale človeštvo; za sovražnike v vojni in prijatelje v miru.

Zaraditega izjavljamo mi zastopniki Zedinjenih držav ameriških, zbrani v generalnem kongresu in ključni najvišjega sodnika za priložnost naših čistih namenov, in slovesno proglašamo v imenu vsega dobrega ljudstva teh kolonij, da so te Zdrusene kolonije od danes in da imajo pravico biti **SVOBODNE IN NEODVISNE DRŽAVE**, da so proste vsakega podaništva do britanske krons, da so popolnoma pretrgane vse politične vezi med njimi in Veliko Britanijo in da imajo te kolonije kot **SVOBODNE IN NEODVISNE DRŽAVE** od danes naprej vso moč napovedovati vojno, sklepati mir, ustanavljati sves, voditi trgovino ter storiti in vršiti vse, kar imajo pravico storiti **NEODVISNE DRŽAVE**. Da izvedemo ta svoj proglas in saspajoči v božjo Previdnost se zavazujemo, da smo pripravljeni krivovati svojo čast, imetje in svoje življenje.

JOHN HANCOCK, predsednik kongresa.
(Sledi 55 podpisov zastopnikov iz vseh prvih trinajstih držav.)

DVE VAŽNI RESOLUCIJE PRED KONGRESOM.

IGRAM BOSTA MOGOČE VAŽNO PRI VOLITVAH V JESEN.

Ena blašča predsednika, da pr rdnike za eno leto ftd., je naklonjena železničarjem.

Washington, D. C. (Federated Press). — Kongresnik Burke iz Pennsylvanije, ki je pri primarnih volitvah za senatno kandidacijo v republikanski stranki prejel napram senatorju Geo. Wharton Pepperju 350.000 glasov, je predložil senatu dve skupni resoluciji, s katerimi upa spraviti v ospredje v kongresu vprašanje, ki bo igralo v jeseni pri volitvah važno ulogo.

Prva resolucija pooblašča predsednika Hardinga in mu nalaga, da prevzame premogovnike za eno leto in jih obratuje še nadalje toliko časa, dokler je tako obratovanje potrebno v interesu ameriškega ljudstva.

Druga pooblašča železniški delavski odbor, da prekliče ali umakne svoj odlok, ki znižuje mezo železničarjev s prvim julijem.

Predgovor k premogovniški resoluciji izjavlja, "da postoje v premogovniški industriji akutne in resne razmere, ki so nastale zaradi dejstva, da podjetniki niso hoteli še nadalje priznati rudarske lestvice ali se pogajati z rudarskim odborom, da se izravnajo razlike."

Rezolucija o zadevi železničarjev pa pravi, da odloki železniškega delavskega odbora niso izvršili tega, kar določa zakon o pravičnih in poštenih mezdah za uslužbenec.

Ko so ga vprašali, ako namerna nastopiti kot neodvisen guvernerski kandidat proti Pinehotu in MeSparranu v Pennsylvaniji, je odgovoril, da ne bo kandidiral.

"Te resolucije pokazujejo", je rekel Burke, "kako jaz sodim o delavstvu, posebno, kakšno stališče naj zavzame delavstvo v Pennsylvaniji. Jaz sem za delavstvo in storil bom, kar je v moji moči, da združim delavske glasove v Pennsylvaniji v tej kampanji." (Dalje na 3. strani.)

KAJ JE S TOŽBAMI NAPRAM VOJNIM PROFITARJEM?

Washington, D. C. — Senator Caraway je dejal zadnje dni v zbornici, da so tožbe justičnega tajnika napram vojnim profitarjem zaspale. Caraway je dejal, da so mogočne finančne sile potlačile nameravano akcijo administracije. "Vojnim sleparjem se ne skrivim las na glavi, dokler je Harry Daugherty justični tajnik," je rekel Caraway in nadaljeval: "Edini kazni, ki jih zadene, bo ta, da bodo vojni profitarji morali prispevati milijone dolarjev v volilni sklad republikanske stranke s namenom, da se v jeseni zopet izvoli republikanski kongres."

JEKLARSKI TRUST JE KRIV PRELIVANJA KRVI.

Pogoj financiranja Lesterjevega premogovnika v Herrinu je bil odprta delavnica.

HERRIN JE POLN SPILJONOV.

Herrin, Ill. — (Federated Press. Tom Tippet.) — Polagoma prihajajo na dan vsa fakta, ki so v zvezi s tragedijo, katere se je odigrala v bližini tega mesta dne 21. junija. Jeklarški trust je imel zraven svoje dolge prste.

William J. Lester, predsednik Southern Illinois Coal kompanije, ni mogel dobiti kapitala od lokalnih premogovniških družb za svoje podjetje v Herrinu naka se je obrnil na United States Steel korporacijo (jeklarški trust). Jeklarška korporacija je dala kapital s pogojem, da mora biti premogovnik odprta delavnica kakor so premogovniki jeklarškega trusta v Zapadni Virginiji.

Čim je Lester prišel s delom v odprti jami, ki se nahaja sedem milj od Herrina, je takoj uvedel taktiko jeklarškega trusta v West Virginiji. Odslavlil je unijske rudarje, pretrgal pogodbo z rudarsko unijo in najel stavkokaze in oborožene gardiste.

Lester stanuje v Chicagu. Njegov valpet je bil C. K. McDowell, ki je bil star štrajkolomec in gardist; izuril se je v stavkah v Colorado in Kansasu in ni se zastojal bahati, da je razbil že dosti štrajkov. Lester ga je najel kot izkušnega. (Dalje na 3. strani.)

REPUBLIKANSKA STRANKA ŽELI POKAZATI SVOJ ALIBI.

VLOŽENA JE RESOLUCIJA ZA PREISKAVO VEROKOV RUDARSKIH STAVKE.

Fritisk na administracijo od vseh strani je velik.

Washington, D. C. (Federated Press). — V delavskih krogih smatrajo poziv predsednika Hardinga, da pridejo zastopniki organiziranih rudarjev v United Mine Workers of Amerika in zastopniki rudarjev v soboto v Washington, da razpravljajo o izravnavi rudarske stavke, za umik administracije iz njene protidelavske pozicije.

Kongresnik Hamilton Fish iz New Yorka je predložil resolucijo, da se preiščejo vzroki, ki so povzročili stavko. Ta resolucija se smatra kot dokaz, da hoče republikanska stranka pokriti svoje umikanje s alibijem.

Korporacije za javne potrebe in v tovarniški interesi pritiskajo na Hardinga, da naj pritane na podjetnike, da pridejo s svojimi pogoji na dan, da se dobi kuro za prihodnje tedne. Ta fakt ne bo le vplival na izravnavo rudarske stavke, ampak bo učinkoval, da se tudi železniški spor reši. Panika zaradi pomanjkanja premoga postaja akutna, tako da ne izdajo ničesar več tudi pojasnila, ki prihajajo od strani premogovniških podjetnikov in banikirjev, ki podpirajo premogovniške podjetnike. Ljudje hočejo, da se prične z dovažanjem premoga in najbolj glasno zahtevajo dovažanje premoga tovarniški interesi.

Tajnik Hoover, ki bo vodil najbrž aktualno delo za sporazum, se približa premogovniškim podjetnikom na ta način, kot je to izvršil, ko je bil živčni nadzornik v vojnem času. Svojih simpatij do velebiznisa in njegove volje, da ima pravico do velikega profita, ne bo zavrgel in ravno tako ne bodo v nobeni zvezi s dejstvom, da je treba pričeti z dovažanjem premoga. Ako tak program zahteva visoke mezde, bodo visoke mezde tudi priznale rudarjem ali železničarjem ali pa obema strokoma. Ako je treba odpraviti doloke prejšnjih vladnih agencij, tedaj bodo ti odloki razveljavljeni. Organizirani rudarji se bodo

PREMOGOVNIŠKA DRUŽBA VMOHILA SVETI OTROBE IN ENEGA MOŽA.

Port Smith, Ark. — (Federated Press). — Smrtonosni plin, ki je uhaljal iz odprtega jamiča premogovnika Central Coal & Coke kompanije v tujaklnji hlinji, je umrlil štiri otroke, ki so nabirali jagode poleg rova in rudarja B. Dunlapa, ki je prihitel otrokom na pomoč. Mrliškoogledna porota je razsodila, da je premogovniška družba odgovorna za smrt petorice, ker ni zaprla in zamašila jamiča.

KONGRESNIK ZAHTEVA PREISKAVO ZAROTE.

Kdo so "tatovi", ki "kradejo" Američane v Mehiki?

MEHIŠKA VLADA JE SKEPTIČNA.

Washington, D. C. — Kongresnik Tom Connally iz Texasa je zadnji petek predložil resolucijo v zbornici zahtevajoč preiskavo nove zarote proti Mehiki, ki se zreali v poročilih, da je bilo ujetih 40 Američanov v državi Vera Cruz v svrhu, da banditje dobe zanje odkupnino. Connally imenuje ta poročila "zadnji poskus umirajoče zarotniške klike v Wall Streetu na predvečer priznanja Obregonove vlade". Connally zahteva, da odsek treh senatorjev in treh kongresnikov preišče afero in poroča, kaj je resnice na stvari.

Državni departmet je v soboto brzojavil ameriškem konzulu Shawu v Tampicu, da naj pojasni svojo brzojavko, v kateri je sporočil, da Američani niso bili ujeti, dočim je nekaj dni prej javil, da so bili ujeti in da mehiški banditje zahtevajo zanje visoko odkupnino.

Mexico City, 2. jul. — Mehika (Dalje na 3. strani.)

seveda pobrigali na tej konferenci s podjetniki in administracijo, da administracija garantira, da bodo obljube podjetnikov izpolnjene po točkah, zapisanih v sporazumu. Rudarji nimajo namena pričeti s delom, da bodo kasneje opeharjeni.

RUSI IZVOJEVALI VEČ POTEZ V HAAGU.

"Ako ne dobimo posojil, ne dobo vaši upniki denarja," je dejal Sokolnikov.

HAŠKO IZBOROVANJE JE NADALJEVANJE GENOVŠKE KONFERENCE.

Haag, Holandija, 2. jul. — Maksim Litvinov je včeraj informiral ententno podkomisijo za kredite, da Sovjetska Rusija potrebuje najmanj milijardo dolarjev v materialu in pol milijarde v gotovini, ako hoče plačati predvojne dolgeve, zapadle obresti in nekatere odškodnine za zaplenjeno inozemsko lastnino.

Francozi in Belgijci so zazijali vled začudenja, toda Sokolnikov sovjetski finančni izvedenec, je hitro dostavil: "Mi nismo edini, ki potrebujemo denar; vi ste tudi v škripel in če ne bi imeli Amerike, bi vam slaba predla. Ena stvar vam mora biti jasna: ako Rusija ne dobi posojil in kredita, ni najmanjšega izgleda, da vi kot upniki dobili svoj denar nazaj."

Sovjetska Rusija je izvojevala par potez na haški konferenci. Zmagal je njen princip, da je haška konferenca nadaljevanje genovske konference. Ta princip je bil obljubljen v Genovi, ne bo zavržen v Haagu.

Druga pridobitev za Ruse je, da je ententa opustila svojo zahtevo za mednarodno komisijo, ki naj gre v Rusijo in preišče ondnotne razmere. Sovjeti so se protivili preiskovalni komisiji iz razloga, ker bi bila enostranska. Litvinov je dejal, da nima nič proti vzajemni preiskavi, to je da smejo sovjeti istočasno poslati svoje preiskovalne komisije v ententne države in v Ameriko.

Rusi so rekli, da plačevanje predvojnih ruskih dolgov zavisi od vsote kreditov, ki jih dobi Rusija. Čim večje bo posojilo, tem večja bo vsota odplačanih dolgov.

VERNE.

Chicago in okolica. — V torek jasno s zmerno temperaturo. Severno vzhodni vetrovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 73, najnižja 67.

EDNA ZASTAVA SOJUZNIK DELAVSTVA V HAAGU BODE KRALJICO.

Haag, Holandija, 1. jul. — Nizozemska kraljica Viljemina noče videti ničesar, kar jo bi spominjalo na rusko revolucijo. Rdeča zastava v hotelu Orange v Scheveningenu, kjer stanujejo ruski sovjetski delegatje, je precej močan spomin. Kraljica je malone po zbolela vled nervoznosti odkar so Rusi v Haagu. Tedaj je prišel na pomoč holandski minister vnanjih zadev Van Karnebeek. Ker ni mogel zahtevati od Rusov, da samo oni odstranijo rdečo zastavo, je naprožil yso delegacije, naj snamemo zastavo. Tako je izginila rdeča zastava in kraljica Viljemina je spet zdrava.

400.000 ŽELEZNIČARJEV STOPILO V STAVKO.

ŽELEZNIŠKI RAVNATELJI SO NEKOLIKO ODNEHALI.

Pri volji so bili popustiti od odajanja dela skupnikom.

Chicago, Ill. — V soboto ob 10 uri je stopilo v stavko 400.000 železničarskih delavcev, katerim se bo mogoče pridružil še 800.000 železničarskih uslužbenec in klerkov. Unijski voditelji izjavljajo, da bi tak skupen nastop preprečil vsak nadaljnji obrat na železnica in prišli lastnike železnice na predačo. Potentakem bi bilo vsega na stavki 1.200.000 železničarjev, čemur bi sledila neizogibna kriza v obratu.

Chicago, Ill. — Razposiljatev poziva za stavko delavcev v železniških delavnicah, je odinokovala. Takoj v petek se je sestel železniški delavski odbor, da se posvetuje o položaju. Odbor sestoji iz devet članov. Trije zastopajo lastnike železnice, trije železničarje in trije javnost.

Predsednik Ben W. Hooper je apeliral na zastopnike železniških družb, da ne oddajajo dela v zakup. Na to so vstali zastopniki železniških družb in drug za drugom. (Dalje na 3. strani.)

NAROČNIKOM.

Vred praznika Neodvisnosti (4. julij) "Prosveta" jutri ne izide.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inosemetno \$5.00.

Naslov na vse, kar ima stik s "Hodom":

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (Junij 30.25) poleg valoga imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

MORGAN NA POTOVANJU.

Kadar ljudje govorijo o Wall Streetu, menijo nekateri vse finančne kneze, ki razvijajo svoje kupčije v tej ulici. Drugi zopet imajo v mislih le trdiko J. P. Morgan & Co., kateri so večidel drugi finančni knezi podložni. Morganova skupina je najmočnejša med vsemi denarnimi skupinami v Ameriki. Ona kontrolira železnice, jeklarne, zavarovalne družbe in razne druge industrije. Njegova skupina predstavlja največji denarni trust, ki posojuje tudi denar tujim državam. In nekateri si šepetajo v ušesa, da se v Wall Streetu ne izvrši nobena važna in velika denarna transakcija, ako ta trdika ni vprašana za svet, ali če trdika akcije ne odobri. Načelnik trdike je John P. Morgan in o njem se lahko reče, da je denarni cesar.

Morgan je odpotoval v Evropo. Pred zadnjim odpotovanjem je že to večkrat naredil. Nikoli pa ni šel tje za zabave. Ampak vselej je imel v mislih le interese Morganove skupine, kadar se je podal na pot.

Na zadnjem potovanju se je mudil v Nemčiji, da se tam pogode za posojilo. Nemčija potrebuje denar, da zadosti svojim obveznostim. In Morgan je šel v Nemčijo, da pregleda položaj in če se izplača že zdaj posoditi Nemčiji denar. Šel je tje, da se zakrpa kapitalizem in sicer da se zakrpa tako, kot Morgan misli, da se mora zakrpati. Ako se končno vsa zadeva po večkratnem posvetovanju in mešetarenju tako uravna, kot jo je mislil Morgan, se je zgodilo le to, kar je zgodovinska naloga kapitalizma in kar se mora izvršiti, da je tista človeška družba, ki se imenuje civilizirana, zrela za socializem. Z drugimi besedami to pomeni, da se kapital zopet bolj tesno osredotoči v rokah poedincev.

Vojna je bila tukaj in iz vojne pride nekaj denarnih mogotcev kot zmagovalcev, drugi pa obleže kot mrtlič na gospodarskem polju v boju pri osredotočevanju kapitala v rokah vedno manjšega števila denarnih mogotcev.

Karel Marx je trdil to pred več kot petdeset leti, da se mora vršiti osredotočenje kapitala v rokah vedno manjšega števila denarnih knezov, ker je to zgodovinska naloga kapitalizma. Kdor je pazno zasledoval vse dogodke po vojni, se je lahko prepiral, da se proies v kapitalističnem gospodarstvu vrši tako, kot ga je opisal Karel Marx, da se bo vršil. Tisti, ki so čitali z duhom Marksove nauke in jih razumeli, so tudi razumeli Morganovo potovanje v Evropo. Morgan ni šel v Evropo, ker se piše Morgan, ampak on je predstavnik najmočnejše finančne skupine, katera si je priborila to moč po zakonu, ki učinkuje v današnjem kapitalističnem gospodarskem redu.

Kronani cesarji in kralji padajo, njih mesta zavzemajo finančni vladarji. In v primeri s temi vladarji, so kronani cesarji in kralji prave ničle ali podložniki denarnih magnatov. In to je povzročilo razvoj kapitalizma, ki se umakne boljšemu družabnemu redu — socializmu, kadar bo njegova zgodovinska naloga dokončana.

POSNEMANJE ZNAČAJNIH LJUDI JE PRAVI SPOMENIK NA NJIH DELA!

Ko so slavnostno otvorili spomenik Abrahamu Lincolnu se je slavila udeležil tudi predsednik Harding. Hvalil ga je kot apostola človečnosti. Med tem ko je Harding govoril, so stali pred Belo hišo otroci političnih jetnikov z banderom, na katerem je bil napis: "Mr. predsednik, 100 mož odslužuje 10 in 20-letno jetniško kazen zaradi svobode govora. Pomilostili ste druge. Zakaj ne teh?"

Ako čitamo zgodovino Združenih držav, se lahko prepričamo, kako je Lincoln kot predsednik se je vedno in pri vsaki priliki posluževal pravice do pomilostitve jetnikov, ki jo ima predsednik. Južne države so se direktno spuntale proti Uniji, a ko je bila državljanska vojna končana, so se odprla vrata puntarjem. In če bi danes živel Lincoln in bil predsednik Združenih držav, bi otroci političnih jetnikov ne moledovali pred vhodom Bele hiše, da izpuste iz ječe njih očete, ki niso drugega storili, kot da so imeli drugačno mnenje o vojni, kot ga je imela večina ameriškega ljudstva.

Američan, ki hoče proslaviti Lincoln, bo skušal posnemati njega v življenju in delu, zavedajoč se, da mu na ta način postavi najlepši spomenik.

Zgodovina državljanske vojne pove, da Lincoln ni bil nikdar gluhi, kadar je kdo prišel k njemu in ga vprašal, da se izvrši pravica. Tudi Lincoln je imel v svojem kabinetu tajnike, ki se večkrat niso strinjali z njim. Lincoln ni poslušal nikogar, kadar je šlo za pravico, ampak ravnal je tako, kot mu je narekovala njegova vest. In to ni pokazal enkrat, ampak stokrat in stokrat, kar potrjuje dogodki ob času državljanske vojne in po nji.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J.
in čitateljev Prosvete.

White Valley, Pa. — Ker sem nekateri rojake, ali bolje rečeno one "prostovoljne delavce" prijel ravno na tistem mestu, kjer jih najbolj tišči, zato se je naš France, tam nekje blizu Piteirna, na oglašil v Prosveti št. 142, da ga tam v resnici najbolj tišči. Prav rad mu verjamem, da ga tam nekoliko tišči, a še bolj bi ga, če bi imel količnik zavednosti. Pravi, da je v dotični okolici več malih rogov, ki pa ne rabijo več kakor 20 do 30 premogorjev in v ednem tistih dela tudi on. Premog, tam produciran, pa trdi, da porabijo za zasebnike. Mogoče misli gospod "Burnie", da ima svojo mano pred seboj, da ji bo lahko natvezil pred nosom, pa se zelo moti. Rad mu verjamem, da producira premog za zasebnike, pa tako malo mestice kot je Piteirna, ne potrebuje ravno 30 premogorjev. Sicer pa se ne gleda tako zelo na to razliko. Kar ne porabijo produciranega premoga zasebniki, tega pa podjetnik odstopi Westinghouse Electric and Mfg. Co., kjer pečejo sladolede. Zato pa je tako dober sladolec, ker naš Francek tako pridno kopije premog, samo da se sladolec peče in cvre. Zares marljiv dečko, ali ne? Samo paziti mora, da ne bo preveč goriva podlagal pod kotel, ker bi se sladolec lahko prismočil. Zadnjič je imel že precej duha po "prismojenem".

Dopisnik pravi, da ni delal skoro celo leto 1921. Rad mu verjamem, ker naš Burr ni prav nič prijatelj s delom. To mu smrdi kot kajotu smodnik, do katerega se precej težko pride s smodnikom, še bolj težko pa do Francejevega z delom. Da piše neumnost v svojem dopisu, je razvidno, ker v enem odstavku pravi, da je vprašal za delo v "Beli dolini", pa ga ni dobil, brž potem pa da bi bil delo dobil, pa ni zanj vprašal (kar je še najbolj verjetno).

Z dvajset ali trideset ljudmi pravi, da se ne plača ustanovitve unije, podružnice U. M. W. of A. Mogoče ne ve, da deset članov zadostuje za ustanovitev lokalne Seveda, takih premogorjev je lahko tudi 20,000, a še ne bodo ustanovili lokalne. Br. A. Maslo je tudi delal v približno takem rovu, ali kakorhitro je prišla v tek stavka, je Tone kot zaveden delavec pustil delo in se pridružil delavskim vrstam, za kar mu gro vsa čast.

Govori tudi, da jim bo lastnik rova dal tako mezdo kot jo imamo unijski rudarji. Ali mogoče ne ve, da so delavci takih obljub do grla siti? Ali nismo ravno radi takih obljub stopili v stavko. Mogoče nismo imeli obljub po cellem okraju Westmoreland? Toda kadar se je gospodom zahotelo po večjem profitu, so nam enostavno pristigli plače, ponekod od 71c od tone na 33c od tone. Ali bo mogoče Francej ugovarjal, kako drži obljuba podjetnikov?

Znano mi je, da je bil nekaj dni v "Beli dolini" in tudi vem, kako je govoril na železniškem tiru, ako bo le eden delal v "Beli dolini", da bo tudi on šel delat. Drugi rojak mu jih je valedtega precej povedal, da jo je možakar kar odkuril od tam.

V svojem dopisu tudi piše, če bi on zastavkal, da bi izgubil delo, kar pa on ne mara in ne more iti kar tako od tam. Zares korajšen fant! Takih besed pameten človek ne more nikamor primerjati, ker so čisto brez smisla. "Burnie", ki je tako izobražen, morda še ni čital o tisočih mnogoglavih družinah, ki so bile vržene na cesto, toda vseno so vstrajale in še vstrajajo. Mogoče ne ve, da je bilo okrog 10. in 12. junija pometanih na cesto več kakor deset tisoč rudarjev z njihovimi ženami in otroci in da morajo reveži stanovati kakor Indijanci v šotorih ali pa pod milim nebom. Medtem bi bil naš "Burnie" vso svojo beračijo s svojim "photo studiom" vred naenkrat nesel in še takrat bi ne imel težko. Mogoče bo tu razvidel kaj razlike.

O onem, ki je prisostvoval njih seji, pravi, da je nezmožen angleščine. Ne bo nam utajil ne, ker mi smo precej informirani o celi stvari. Nismo samo enkrat gledali, kam gre tisti premog, ki ga pri njih iskopijejo in ako, ne ve on, bom pvedal jaz, da ga pride marsikatera vreča v Westinghouse in da s njim izdelujejo osem milijonsko naročilo Japoncem. Rekel sem, da ga pride marsikatera "vreča", ker v resnici, dokler ni bilo stavke, bi bil jaz lahko iz-

nosil na dan ves premog, kolikor ga je mogel naš Francej nakopati. Ko je šel dejal v "Beli dolini", je hodil štiri dni nalagati nočni voziček, četrti dan pa mu je rekel voznik, da mu bo vzel voziček ven kakoršen je, tedaj ga je šele naložil. Torej štiri dni je hodil v rov nalagati en voziček, tedaj mora biti že dober delavec.

Dalje piše, naj pometamo pred svojim pragom, pa da bo povsod čisto. Je že dobro, Francej, kakorhitro si šel iz Bele doline, pa je bilo pri nas vse čisto, na naših pragovih niti metle nismo več rabili. Če bi bil pa še nekaj časa tu ostal, rabile bi jo bile slovenske žene. Cigan je tudi rekel, da je najboljši mir, ko je že imel zrahljane kosti, pa je bilo že prepozno. Toda kaj jim hočemo, za njih veljajo besede: Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo. — Albert T. Kira.

Hermine, Pa. — Rojaki po drugih naselbinah bi morda mislili, da smo že dobili pogum iti na delo sedaj, ker ni nobenega dopisa od nas v Prosveti. Dopisnik iz Pennsilvanije omenja, da bi radi šli delat, pa nimamo poguma, toda pri nas ni tako. Stavkarji v Hermineju smo neomajni in bomo v stavki toliko časa, da dosežemo izpolnjenje naših upravičenih zahtev.

Pri nas smo stopili na stavko, ne da bi čakali na kake organizatorje, ki bi nas še pozivljali na ta korak, in sicer smo bili Slovenci med prvimi, da smo se zavzeli za stavko. Zato ni treba misliti, da smo kakšni strahopetci, kakoršne bi nas rad pokazal dopisnik iz Pennsilvanije. Bil je že povabljen na unijsko sejo, da pove, kaj ve slabega o stavki in voditelji rudarjev, pa ga dosedaj še nismo videli. Zakaj se torej boji priti z dokazi na dan. Če je stavkar, ga še jaz pozivljam, da pride na unijsko sejo in se izrazi o stavki in voditeljih jasneje. On bi rad prevzel vodstvo nad stavkarji; če je za to sposoben zato ga bomo tudi podpirali, saj mi želimo vedno dobro vodstvo. Če pa ni stavkar temveč le za razdor stavke, mu svetujem, da se ne vtiče med stavkarje ter njih voditelje. — Stavkar.

SLIKE IZ NASELBIN.

Orient, Pa. — Vsak dopis čitam v našem ljubljenskem glasilu, Prosveti, iz raznih krajev in naselbin, ali iz te naselbine se ne oglašajo nihče, čeprav je nastanjenih tu precejšnje število rojakov. Z delom se ne moremo pohvaliti, ker ga sedaj ni. Pristopili smo k lokalni št. 5209 rudarske organizacije in 1. aprila smo vstopili v vrste stavkajočih, da bi si izboljšali slab sedanj položaj za nas in za naše naslednike. Trdno se držimo v stavki in smo edini kot bi bili en mož, kar pa kompanijo tako jezi, da je že prišla nagnati ljudi iz stanovanj. V soboto dne 24. junija je že zmetala na cesto pet družin, deset drugih družin pa pride vsak čas na vrsto. Da vlada med stavkajočimi zavest, je razvidno iz tega, da je še vsak stavkar, če je le mogel, pomagal preganjam pri selitvi. Med selitvijo so bili stavkarji pridni, vse je pomagalo in vsak je prijel po dva kosa, nesel, pa je bila selitev izvršena. Nekci vdovi ni bilo treba ničesar voziti, kar znosili smo ji vse skupaj.

Umevno je, da tukaj nismo brez najetežev. Kompanija ima za nabiranje takih ljudi nekega Hrvata, ki hodi krog rojakov ter jim obeta vse najboljšje. Imel je še nekaj uspeha in prišli so najeteži od drugod, ki pa niso vztrajali. Šli so odkoder so prišli, ne radi nastopa stavkarjev, temveč, ker niso znali obratovati. Sedaj je kakih 70 najetežev, o katerih pa moram sporočiti, koliko premoga spravijo na površje. V petek dne 23. junija je bilo v jami vseh teh 70 najetežev in "pridno", so delali. Toda koliko so nakopali? Čujte in strmite: celih 13 jamskih vozičkov, ki drže po tri tone premoga. Torej vseh teh "pridnih" 70 mož je nakopalo približno 40 ton premoga. Skoraj šest mož pride za nalaganje enega vozička; ali niso torej junaki?

Kompanija se je pokazala, da res ljubi take "pridne" ljudi in dala jim je kar 50 prepešev, da jih čuvajo. Dobili so količke v roke in postali so zelo predrzni: če vidijo skupaj tri stavkarje, pa še jih razganjajo, da se ne morejo razgovarjati.

Od 1. aprila sem ta družba ni dala naprej več premoga kot ga more nesti pet let staro in še bolno otroče. Torej si lahko mislimo, kako velika je produkcija. Pri-

vsem tem pa ima družba vsak dan tisoč dolarjev izgube.

Dne 26. junija je prišel eden najetežev ob pol devetih iz jame, pa je rekel napram Angležu, pri katerem je na stanovanju, da noče več delati po 12 do 14 ur v jami za \$5 na dan, povrh pa še je isti in vode nima zadosti. (Najeteži so ravno moji sosede, zato lahko vse vidim in opazujem.) In ta najetež je rekel, če mu kompanija ne plača po \$8 na dan, ter da več vode in jesti, da ne gre več v jamo delat. Kaj sta še govorila z onim Angležem, ne vem, stopila sta hitro v hišo, da bi še več ljudi ne slisalo njunega pogovora. Težko verjamem, da bi bile vse tri njihove zahteve izpolnjene, ker če bi kompanija izboljšala enemu, tedaj bi morala izboljšati vsem 70 najetežem in potem še 50 prepešev. Torej bo najetež raje odšel in tako bodo šli še drugi za njim.

Ko pišem ta dopis me je prišel obiskat nek prijatelj in povedal, da dela samo še 16 ljudi, drugi pa so menda doma ali pa so odšli. Ta jama je za obratovanje v resnici slaba sedaj med stavko kakor je bila že pred stavko, kar se najbolj razvidi iz tega, ker je jamski delovodja dal ostavko, da noče več voditi dela v tej jami. Tudi vode je mnogo v rovu.

Dragi sotrpini, ne dajte se prelesti od ničvrednih agentov, ko vam bodo obetali gradove, če pa še svojih hlač nimajo. Stojte trdno na stavki in ne omahujte, ker ni več daleč čas, ko se bodo morale kompanije udati. Predvsem pa vam svetujem, da ne verujete kapitalističnim časopisom. Za nas Slovence so najboljši listi Prosveta, Glas Svobode in Proletarec. To so delavski listi.

V jeseni, ko boste imeli v rokah volilne liste, pojdite na volišče in izvolite delavske kandidate. Ne dajte se podkupiti za par judeževih grošev. Če boste izvolili delavske kandidate, tedaj ne bo več tako hudih stavk in gorje bo odpravljeno. Če pa boste volili kapitalistične kandidate, bo še tisočkrat slabše in trnjev biš bo še trdnje padal po hrbtih delavstava. Odločite se že sedaj, da boste volili delavske kandidate, ker po tem zvoni je prepozno. Pozdrav vsem stavkarjem v U. M. W. of A. — Stavkar.

Martin, Pa. — V tem kraju, ki spada pod Fayette co., je mnogo Slovencev, vendar ni videti dopisa odtod. Živimo bolj raztreseni, kar tudi povzroča, da ne dopisujemo pogosto.

Po okraju Fayette smo odložili 1. orodje dne 1. in 3. aprila in šli smo na stavko. Bili so tod okrog neunijski rovi, sedaj pa smo organizirani v rudarski organizaciji. Razven par uskokov še vsi stojimo v stavki neomajno. Oni najeteži so prišli opravljati delo iz drugega kraja, ki pa nam s svojim delom ne škodujejo preveč, ker so sami neizurjeni delavci; samo izgubo delajo kompaniji. Največ pridejo iz Zgornje Virginije, pred dnevi so jih pripeljali dva avtomobila samih zamorcev. Prišli so iz unijakih majn po W. Va., in se peljali čez Garys Landing. Nek zamorec je vprašal agenta, kaj so okoli stojiči ljudje, da jih tako gledajo, agent pa ga je zavrnil, da je taka navada v tem kraju, da gledajo vsakega tujca. Zamorec se je seveda jako čudno zdelo vse to, posebno ko so jih peljali v kompanijsko stanovanje.

Stali so in gledali krog sebe, kam smo prišli, potem pa je eden izmed njih šel vprašat blizu stojčega stavkarja, ki ga je še leledu podušil, da je tu stavka. Došli so začeli vseskrizem preklinjati, vpraševali, če imamo unijsko in zvedeli dovolj. Drugo jutro so se vrnili nazaj v Zgornjo Virginijo. Pokazali so agentu fige in rekli, da ne marajo biti stavkokazi ter se ne dajo več vleči za nos kot so se pustili včasih.

Na ta način vedno hodijo okrog kompanijskih agentov in zavajajo ljudi, bodite valed tega previdni, rojaki, in tudi druge sodelavce poučite, da ne boste zapeljani od lažljivih agentov. Z vsemi možnimi sredstvi in obljubami iščejo ljudi, zato ne verjemite. V tukajšnji okolici samo v Pollandu in Point Marionu še nekaj obračujejo. Deloma so tudi Slovenci tam zaposleni, da opravljajo delo. Zavedajo se, da je unijska pozvala na stavko unijske kakor neunijske ljudi, sploh vse, kar kopije premog, organizatorji so bili še pogosto pri njih pa vseno jim nič ne pomaga.

Stavkarji pri nas pravijo, da ne gredo prej delat, dokler ni stavka končana, rajši, da gredo jest travo po hribih kakor pa se-

daj delat. Kapitalisti na vse načine priganjajo ljudi, rudarji pa odgovarjajo njihovim agentom, zakaj niso dali dela lansko leto, ko smo bili brez zaslužka po 10 do 14 mesecev in so odprli rove šele v marcu. Radi neuspehov se maščujejo podjetniki nad rudarji, da jih mečejo iz stanovanj z družinami vred. Naj si le hlade s tem jezo, toda do dela nas ne bodo prisilili.

Dne 14. junija so se organizirale zavedne žene v W. Side So. z gnilimi jajci in se spravile nad nekoga, ki je skušal delati za kompanijo. Preprečile so mu tako delo in gotovo ga ne bo skušal opravljati več. Spodile so ga domov in tako so storile tudi druge v drugi naselbini. To je razjarilo superintendenta rova, da je poklical sedem mož državne policije in dva konstablerja. Žene so morale valed tega plačati po \$10 kazni. Pravijo, da jim to ni vzelo poguma, temveč so vedno pripravljene nastopiti proti takim poizkusom.

Dne 18. junija smo napravili pohod v Point Marion. Imeli smo posebno sejo, kjer smo sklenili, da odidemo do rogov, kjer se obratujejo in jih pregovorimo za ustanovitev dela. Šli smo, toda nobenega najeteža nismo mogli dobiti pri rovu, samo osem novih je prišlo, ki pa so pristopili v unijsko. Kaj le mislijo ti ljudje, da bodo zlomili našo stavko, ker nočejo pristopiti k uniji in kar gredo dalje za kompanije? Naj nikar ne mislijo, da bodo po končani stavki lahko delali v unijskem rovu. Mnogi teh ljudi so pri podpornih društvih, ki črtajo člane iz imenikov, ako med stavko delajo. Ali mislijo, da bodo zanje pri teh društvih druga pravila? Samo v Fayette okraju je na stavki 48,000 rudarjev, a le mala peščica jih je, da so lojalni kompanijam. Se je čas, da odložijo krampe in lopate in se pokazejo kot zavedne delavce, da so taki kot drugi zavedni stavkarji. Podjetniki sicer obljubujejo zanje vse najboljše po končani stavki, toda zapomnijo naj si, da takih obljub je bilo storjenih že na tisoče, a se niso nikdar izpolnile. Zdjaj jim nudijo med, pozneje pa jih bodo zalivali s kisom. Pozdravim stavkarje. — Tony Zupančič.

KRIZA V AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI PRIDE.

Washington, D. C. — Nekateri menijo, da so se vrnili dobri časi, ker v avtomobilski industriji delajo s polno paro. Tisti, ki strogo opazujejo gospodarski položaj, so seveda drugega mnenja. Oni, menijo, da oživljenje avtomobilske industrije ne sloni na zdravi gospodarski podlagi.

Domači trg za avtomobile je prenapolnjen s produkti, izvozijo pa malo avtomobilov, ker je tujezemski denar v primeri z ameriškim malo vreden. Izvoz se znižuje, mesto povisuje. Vsaki teden je pa izdelanih izredno veliko število avtomobilov. Zaradi tega sodijo ji nekateri opazivalec, da kmalu nastane v tej industriji nadprodukcija. To se pokaže že koncem poletja.

Kadar nastane tak položaj, bo Ford najbrž znižal ceno svojim produktom. To je Ford že zmirom storil, da si je obdržal trg. Drugi podjetniki bodo zabavljali Fordu, cen pa ne bodo znižali. Ako bo kdo prodajal, bo Ford. In kaj bo prava posledica tega? Naenkrat bo večje število delavcev brez dela.

Zdjaj dela okoli pet milijonov delavcev v avtomobilski industriji, vstevši tudi žene. Ako se pokaže stagnacija v industriji čez noč, tedaj bo tudi brezposelnost prišla ob uri, ko jo bodo delavci najmanj pričakovali. Naj velebizniško časopisje poje svojo staro bi stokrta tponavljano pesmico o vračanju dobrih časov in prosperiteti, kolikor hoče, bolje za delavce, da so pesimisti in ne verjamejo tem pesmicam.

V Evropi ni še najmanjših znamenj, da je upati, da prične s produkcijo. Dokler se pa ne oživi produkcija v Evropi, se ne more oziveti mednarodna trgovina. Današnji svet je tako tesno zvezan, da če nastane v enem delu stagnacija v gospodarskem življenju, da jo občutijo tudi po drugih delih sveta.

MARKA SE VEDNO PADA

New York, N. Y. — Nemška marka je padla v soboto za 25 pik, tako da jih je 374 za dolar.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Odpiranje odprtih premogovnikov s pomočjo stavkokazov in oboroženih gardistov je postalo epidemična bolezen. V Uniontownu, pet milj od Fairpointa, O., je pričelo delati 20 stavkokazov v odprtih jami pod zaščito gardistov, ki so oboroženi s strojnico. Žarkomet razsvetljuje ponoči vso okolico naokrog jame.

Stavka pristanišnih delavcev v Portlandu, Oreg., je končana in delavci so deloma zmagali. Njihova organizacija sme odlej dobavljati polovico delavcev.

Osem stavkarjev iz St. Louisa in Bellevilla je bilo zadnji teden obsojenih v zapor in plačanje denarne globe pred sodiščem v Bellevillu, Ill., ker so krili sodnijsko prepoved kot stavkovna straža. Zaporna kazen je 90 dni, denarna pa \$1000.

Terorizem oboroženih gardistov nad stavkajočimi rudarji je vedno večji čim dalj traja stavka. Oboroženi hlapei operatorjev so zdaj pričeli invadirati privatna stanovanja rudarjev. V Uniontownu, Pa., je pred par dnevi devet deputirani napadli hišo stavkarja Vincenta Makaruma, ki je njegova lastnina. Deputirji so poskušali vlomiti v hišo, toda Makarum je prišel streljati na vlomilce, ki so takoj odgovorili s strel skozi okna. Pozneje je bil rudar aretiran po državni policiji in obsojen \$29.75 denarne kazni zato, ker je branil svoj dom.

Razne vesti.

ŠEST NADALJNIH POLITIČNIH KAZNENOV POMILOŠČENIH.

Washington, D. C. (Federated Press). — Odbor za paroliranje kazencev poroča, da je bilo še šest političnih kazencev poleg St. Johna in Hougha pomiloščenih ali paroliranih. Imena teh še niso naznanjena.

Člani skupnega odbora za pomiloščenje menijo, da bo konec julija izpuščenih vseh 38 političnih kazencev, ki so vložili petico za pomiloščenje, ako pojde delo tako naprej, kot dozdaj. Več ko petdeset političnih kazencev bo ostalo še v Leavenworthu, ako se bo administracija še nadalje ravnila po načelu, da se ignorirajo tisti, ki nečejo vložiti petice za pomiloščenje.

CESTNOŽELEZNISKIM USLUŽBENCEM V NEW YORKU SE ZOPET ZNIŽA MEZDA.

New York, N. Y. — Mezde 14.000 uslužbencem pri Interborough Rapid Transit kompaniji se zopet znižajo. Družba je bila pač tako pametna, da je ustanovila svojo "delavsko organizacijo". V odboru so seveda sami kimovei in podpretniki družbe. Že lani so ti "fini" delavski zastopniki pristali na desetodstotno znižanje mezd, da bodo delničarji lahko poslali svoje žene in hčere v letovišča.

Delavce pri Brooklyn Rapid Transit kompaniji pričakuje ravno taka neizgoda. Kjer niso delavci organizirani, nimajo orodja, da se branijo proti znižanju mezd.

OUDNA POVEST.

Washington, D. C. — 16-letna Henrietta Supponhward se je vrnila po petdesetih odsotnosti od doma domov, v Alexandrijo, Va. Priredili domov je povedala starišem, da jo je mož srednje starosti s samokresom v roki prišil, da je vstopila v njegov avtomobil. Na to je pričela dijati vojnja. Ustavila sta se v Baltimorju, Philadelphiji in drugih mestih. Včasih ji je pod kožo nabrigal morfija, da je zaspala. Ušla mu je v Philadelphiji, ko je on spal.

Zakaj ni pozvala policije na pomoč v Philadelphiji, ko je ušla neznanu, je nerečeno vprašanje.

MALENKOSTNA KAZEN!

New York, N. Y. — Zdravniški nadzornik je pritiral tvrdo Park & Tilford na sodišče, ki prodaja sladkice, smotke in grocerije, ker je našel v ledenici trdne kovane izdelovalne sladkice zdrobljene kokove orehe, ki si bili žaltovi, plesnjeni in so se razkrojili. Tvrkla je bila obsojena na sto dolarjev denarne globe. Odvetnik tvrkle izjavlja, da vložil tvrdo ničnostno pritožbo.

ZALOGA PETROLEJA JE VE-LIKA.

Kljub temu je poskočila cena.

Washington, D. C. — 31. maja je bilo v rezervi 245.030.000 sodov domačega in mehškega petroleja, ali deset milijonov sodov več kot 30. aprila.

Kljub temu so pa podražili petrolej; Kdo torej določa cene Monopolisti!

UMETNO VESELJE V UMETNI ČLOVEŠKI DRUŽBI.

New York, N. Y. — Franklin Savings banka v New Yorku daje svojim uslužbencem poduk v smejanju. Dvakrat na mesec se vrši ta poduk redno. Vsi pridejo k poduku od bančnega postreščka gori do bančnega predsednika Ernest K. Saterlee.

"Zberemo se v krogu," pravi Saterlee, "vsak se vsede, kjer hoče. Na to dobimo Billa, postreščka, da se reži. To je začetek. Če je katerega smeh prisiljen, tedaj prenehamo, da pronajdemo, kaj je vzrok. Navadno se odpravi s majhnim dovtipom in zopet se režimo vsi."

Ej, stara reč je, stara, da se bankirji reže delavcem in vsem tistim, ki morajo živeti od sadov svojega dela. Nekaj novega je, da zdaj uče slabo plačane uslužbence, da se reže delavcem ljudstvu.

VARSTVO OTROKA SE ZAHTEVA VEDNO BOLJ ODLOČNO.

New York, N. Y. — Owen T. Lovejoy, tajnik Narodnega otroškega komiteja, izjavlja, da prihajajo iz vseh krajev Združenih držav zahteve, da sprejme ustavni amandment, od kar je najvišje sodišče razveljavilo zakon za varstvo otrok.

Otroci morajo dobiti varstvo s pomočjo ustavnega amandmenta, je naglašal Lovejoy na konvenciji. To je edina pot, da ne bo najvišje sodišče proglašalo postav za varstvo otrok neustavnim.

Amendment, ki ga priporoča konvencija se glasi:

"Kongres ima oblast uravnati ali preprežati delo mladoletnih v taki starosti ali razmerah, ki so škodljive zdravju ali morali. Tak oblast naj bo sovrsna in ne izjemna, in če se jo kongres posluži, tedaj naj ne preprečuje nobeni državi, da sprejme nadaljnje določbe, ki niso s temi v protislovju."

Lovejoy je rekel, da tak amendment daje oblast državam, da spopolnijo zakone za varstvo otrok nad minimalnim varstvom, ki ga garantira zvezni zakon.

AMUNDSEN JE DOBIL KONKURENTO.

Washington, D. C. — Amundsonova ekspedicijska Severni tečaj se mogoče razvije v pravo tekmo, kdo prvi doseže cilj. Amundsen je se na pot v Alasko, Norvežan Gran pa naznanja, da se tudi on napravi na pot proti Severnemu tečaju.

Major Gran odpluje proti Spiebergom, ki so severno od Grenlandije. Oba se poslužita letal, da dosežeta svoj cilj.

POSILANSKA ZBORNICA NA POČITNICAH.

Washington, D. C. — Nižja kongresna zbornica je zaključila zborovanje do 15. avgusta in kongresniki so odšli na šesttedensko počitnice z namenom, da lahko vodijo agitacijo za ponovno izvolitev v jeseni. — Senat še zboruje in mečka carinsko predlogo.

Američani radejo nasečevati otrok rdečih vojakov v Rusiji.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Organizacija "Friends of Soviet Russia" je informirana, da Hooverjeva pomožna uprava v Rusiji noče nasečevati otrok, katerih očetje služijo v rdeči armadi. — To je nov znak političnih intrig Američke pomožne uprave v Sovjetski Rusiji.

Rebelni republikani v Dublinu ujeti.

Dublin, 1. jul. — Čete svobodne irske države so potlačile rebelne republikance v Dublinu po krvavi bitki, ki je trajala 48 ur. Roderick O'Connor je bil ujet in okrog 200 mož njegove rebelne brigade je bilo pobito. Bojevanja pa še ni konec. Ostali republikanci so se razkropili po mestu in streljajo s strel in odkoder morejo. De Valera je izginil iz mesta in najbrž obhizira nove rebelne čete na južni.

PARNI KOTEL JE EKSPLODIRAL.

Dve osebi ubiti.

Enid, Okla. — Južno od Breckenridga so mlatili pšenico s strojem, ki ga je gonila para. Nankrat je parni kotel eksploziral, John Johnson, lastnik stroja, je stal petdeset korakov od stroja. Eksplozija mu je odtrgala glavo. Ubit je bil tudi 20-letni delavec V. R. Williams. Dva delavca sta zadobila težke poškodbe. Neki delavec je stal prav blizu stroja, kljub temu je odnesel zdravo kožo.

TINOTAPEC USTRELJEN.

New York, N. Y. — Colinaki uradniki so našli na motorno ladjo v zalivu Gravesendu, ki je hotela uteči. Sledili so ji milje daleč in streljali nanjo. Ladja se je podala, ko je bil eden tinotapev ustreljen. Na nji je bilo pet in dvajset zabojev šganja, ki ga cenijo na tri tisoč dolarjev.

KUKLUKSOVKE PRETEPLE ŽENO.

Ponta City, Okla. — Štiri maskirane ženske, o katerih se domneva, da so članice Ku Kluxa Klana, so zadnji petek prijele ženo nekega Ramaya, jo odvekle na samotno mesto, privezale k drevesu in neusmiljeno preteple. Tepe na ženo je bila obdolžena, da je nevarna koketka.

Otrok rojen v zraku.

Pariz, 2. jul. — Prvi otrok se je rodil na eroplanu. Francosinja G. Breyer iz Lyonsa je bila v nekem italijanskem letovišču, ko so prijele porodno bolečino. Ker ni hotela poroditi v letovišču, je hitro najela letalo za Neapol, toda me poletom, 6000 čevljev visoko nad Sredozemskim morjem je bil rojen otrok.

Homatije v Nemčiji.

Berlin, 2. jul. — Iz Gornje Šlezije prihajajo vesti o velikih nemirih in praskah med Nemci in Poljaki; zadnjim pomagajo francoske policijske čete. V nekem spopadu je bilo ubitih 17 mož na nemški strani in trije Francozi.

Demonstracije proti monarhistom se nadaljujejo. Razburljive vesti dohajajo iz Bavarake, kjer se baje pripravlja monarhistični puč. Berlinska vlada dementira vesti, da je republika na Bavarskem v nevarnosti.

Monarhistični listi bi radi zvrnili krivdo atentatov na boljševike in kriče, da je Nemčija v nevarnosti komunistične revolucije.

Lloyd George razpravlja o priključitvi Avstrije k Nemčiji.

Rim, 2. jul. — Listi poročajo, da sta Lloyd George in italijanski zunanji minister Schanzer zadnje dni na konferenci v Londonu razpravljala o možnosti eventualne združitve med Avstrijo in Nemčijo. Gospodarski položaj Avstrije je naravnost obupen zadnje čase in ententa mogoče sprevidi, da ni druge poti za ohranitev Avstrije kakor da se priključi nemški republiki.

Preganjane socialistov na Japonskem.

Tokijo, Japonska. — (Federated Press.) — V japonskih ječah se nahaja okrog 60 socialističnih voditeljev, proti katerim se v kratkim vrši sodna obravnava. Vsi so obtoženi razžaljenja veličanstva. Nove aretacije se vrše od časa do časa.

Vlada se bavi z vprašanjem, dali bo sprejemala socialiste v obvezno vojaško službo. Slučaj v Takati je pokazal, da v japonski armadi kar mrgoli socialistov. Poveljnik Mijachi, ki je v Takati slal instrukcije rekrutom, je pričel slikati "barbarizem" v Rusiji. Takoj se je oglasilo večje število rekrutov in zavrnili so častnika, da je lažnik.

Dne 15. junija je bila tokijska policija obveščena, da je odpotovala iz Šangaja na Japonsko skupina krasnih, mladih kitajskih in japonskih komunistk, ki imajo nalogo propagirati komunizem na Japonskem.

Delavski list je sila, s katero računa vaš nasprotnik.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"?

DVE VAŽNI REZOLUCIJI PRED KONGRESOM.

(Nadaljevanje s prve strani.)

nji na governerskega kandidata, ki zastopa vprašanje z delavskega vidika. Meje strank ne pomenijo zame nič, kadar so v nevarnosti interesi železnice, rudarjev in drugih delavskih elementov, kot so v tej kampanji."

Burke je menil, da Pinchot in McSparran še nista dozdaj pokazala, da želita osvoboditi državo kosaškega terorizma. To je vprašanje, ki ga imajo delavci vedno v mislih.

JEKLARSKI TRUST JE KRIV PRELIVANJA KRV.

(Nadaljevanje s prve strani.)

nega stavkolomca v nadi, da bo kos svojih nalogi. Družba je torej že davno prej računala na prelivanje krvi, ni pa pričakovala takega rezultata.

Ko je šerif Thaxton opozoril McDowell neka dni pred bitko na zakon države Illinois, ki omejuje količino streliva na privatnih tleh, in ga vprašal, čemu potrebuje toliko municije, je McDowell odgovoril s zaničljivim nasmehom: "Strelivo rabimo za race."

Ranjeni stavkokazi, ki leže v tukajšnji bolnišnici, prisegajo, da so za bili zapeljani, ko so vprašali za delo, a ko so dospeli na lico mesta, se niso mogli več ganiti, kajti oborožena straža jih ni pustila iz kotline in McDowell jim je zagrozil s smrtjo, ako poskušajo z begom.

V Herrinu je zdaj mir, toda mesto je polno tujih detektivov, ki so prišli od zunaj in ki isprakujejo in natezajo ušesa, da bi izvedeli kaj, kar se bi lahko porabilo proti rudarjem. Polkovnik Hunter, ki tu zastopa državno milico, je rekel, če bo kdo obtožen umora, tedaj mora biti William J. Lester.

KONGRESNIK ZAHTEVA PREISKAVO ZAROTE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

vlada je zelo skeptična glede poročil o ujetju Američanov v petrolejskem okolišču. Zlasti pa ne verjame, da je bil ugrabljen A. Bruce Bielaski, bivši zvezni detektivski šef v Washingtonu. Bielaski je ušel banditom. Tako poroča sam General Calles in Serrano, ki sta preiskala zadevo, pravita, da vsa znamenja kažejo, da se je Bielaski sam ugrabil. Značilno je, da je Bielaski še vedno imel dijamantni prstan na prstu desne roke, ko je ušel banditom. Pravi banditje vzamejo takoj dragoceni prstan z roke. Druga sumljivost je, ker se Bielaski ni zatekel v varstvo najbližje vojaške posadke, ko je pobegnil. To dokazuje, da ni čutil nobene nevarnosti.

To so znamenja, po katerih sodi mehška vlada, da so se ujeti Američani pustili ujeti — od Američanov v komplotu, da diskreditirajo Mehiko.

400.000 ŽELEZNIČARJEV STOPILO V STAVKO.

(Nadaljevanje s prve strani.)

gim izjavljali, da družba, katero zastopa, ne bo oddajala dela v zakup. Zastopnik Newyorške centralne železnice je smatral oddajo del v zakup za legalno, a dodal je, da družba ne bo oddajala del v zakup, ako se odvrne stavka.

B. M. Jewell, predsednik železniškega departamenta v Ameriški delavski federaciji, ni prišel na sejo železniškega delavskega odbora. Pred odbor so prišli le trije delavski zastopniki. Bili so Grable, predsednik organizacije delavcev za vzdrževanje železnice, E. H. Fitzmoris, zastopnik železniških pisarjev in skladiščnih delavcev, in D. W. Helt, zastopnik uslužbencev za dajanje znamenj. Grable je pričal, da štetje glasov še ni končano in da se je dozdaj ogromna večina izrekla za štrajk.

Delavci, ki delajo v železniških delavnicah in so odglasovali za stavko in bili pozvani, da zastavkajo v soboto zjutraj ob desetih, se dele po poklicih in organizacijah takole:

Mednarodno društvo strojkov	60.000
Mednarodna bratovščina kotlarjev in ladjegradnikov	18.000
Mednarodna bratovščina kovačev	10.000
Združeni kleparski delavci	11.000
Mednarodna zveza električarjev	12.000
Bratovščina vozogradnikov	160.000
Zgornji nevisiti pomočniki delavci	110.000
Vajenci	20.000
Skupaj	401.000

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calmkar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 82, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavrtnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. May St., Springfield, Ill., Martin Zelesnikar, Box 276, Barborton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHDNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.

Max Mara, Box 168, Buhl, Minn., za severozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zeitz, predsednik, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5805 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združeni odbor:

Predsednik: Frank Alei, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Joško Oves, 3630 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR! — Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISKE PDPORE SE NASLOVI: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebuje se naslov: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornj.

Vsi prisilvi na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. May St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, navedeni, oglaš, naročila in spisi vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Premogarska vojna v Herrinu.

Piše George Williams, poročevalec F. P.

(Konec.)

Bitka je pričela še tisti večer — dne 21. junija — vso noč je trajalo streljanje. Več ko 1500 rudarjev je obkrožilo jama in odrezali so vsa pota, tako da ni mogel nihče uteči.

Trideset gardistov, ki so imeli puške, razpolagali v dve streljale, je branilo jame. Delovodja McDowell je razdelil puške med stavkokaze, toda večina teh se ni udeležila boja, pač pa so se skirili v železne vagonne in za parne tope in se tresli groze. Gardisti so ležali za nasipi iz prsti in šakljev s peškom in nanje so deževali krogle rudarjev kot toča. Končno so gardisti omagali; mnogo je obležajo mrtvih in drugi so ječali radi ran.

Kako se je izvršila predaja, ni še zdaj ugotovljeno. Priče pravi, da je delovodja McDowell — ko je videl, da ne more odbiti rudarjev — telefoniral polkovniku Samu Hunterju, prosel ga pomoči. Hunter mu je svetoval, da naj dvigne belo zastavo in se pogaja za premirje. Dali je bilo tako ali drugače, fakt je, da so se strelci podali, ko se je pričelo daniti v četrtek zjutraj 22. junija.

Okupacija jame so je izvršila pred oči vsega prebivalstva v okolici. Tako veliko je bilo ogorčenje, da so možje, žene in otroci vseh bližnjih naselbin zapustili domove in se zbrali okrog oblegane kotline, da masšujejo ubita rudarja. In masševanje, ko je prišlo, je enako zadele krivce in njihove zapeljane žrtve.

Med naravnost divjim krikom so rudarji planili v kotlino. Gardisti in stavkokazi, kar je bilo še živih, so stali v vrsti in držali roke kviško. Na čelu je stal delovodja McDowell. Rudarji so jih najprvo razorožili in potem so jim ukazali korakati iz kotline po cesti proti Herrinu. Nekateri pravi, da so bili ujetniki zvezani v parih, drugi trdijo, da ni bil nihče zvezan. Splošni zaključek je bil, da ujetnike odvedejo v Herrin in jih tam vržejo na vlak, ki jih odpelje v Chicago ali odkoder so prišli.

Med korakanjem je pa nastal konflikt med ujetimi strelci in bolj vročerknimi stavkarji. Priče pripovedujejo, da je delovodja McDowell, na katerega so imeli rudarji največjo piko, med potjo izžval rudarje, ker ni hotel dovolj hitro korakati. Končno se je ustavil in ni hotel iti dalje. Počile so puške in McDowell je obležal mrtve. Enaka usoda je zadela poveljnika gardistov. Nastala je velika zmešnjava in ujetniki so planili na vse strani, da pobegnejo. Zalekli so se proti ograji iz bodiče žice, katero je dala postaviti družba. Na tej ograji so se neka-

teri odrgnili do kosti in tudi obviseli, kajti krogle, ki so prižvi-gale za njimi, so jih usmrtele. Začel se je splošni masaker. Nekateri ujetniki so ubežali, drugi so bili ujeti nekaj milj proč in ubiti, drugi so našli smrt v bližnji reki, v katero so poskakali.

Čikaški in st. louški listi so priložili dolga poročila o "divjem pobujanju" in s kakšnim veseljem da so tudi čenake pomagale mučiti ranjenec, katerim so rezale vratove itd., ter da se rudarji bahajo s svojimi čini. Ta poročila so izmišljena. Bil sem v Herrinu drugi dan in ispraveval stotine ljudi o stvari. Splošno mnenje je, da je škoda nedolžnih ljudi, ki so bili brez svoje krivde poslani v smrtno past, dočim so tisti, ki so jih poslali v smrt, sedeli daleč proč na varnem. Resnica pa je, da nihče ne žaluje za strelci. Njihova služba je bila še stara in ker do zdaj še niso izgubili igre, so dobro vedeli, kaj delajo, ko so šli v Herrin, toda niso pričakovali, da pridejo v tak kraj. Strelci so enostavno izgubili igro kakor jo je izgubil tudi McDowell, ki se je hvalil, da je razbil še dosti stavek in da bo tudi to.

Proda se za \$2700, trinadstropna lesena hiša. Električna in plin, je tudi mala hiša od zadej. Takoj je plačati \$1500 ostalo na lahke obroke. Oglašite se na 1827 S. Morgan st. blizu 18. ulice. (Adv.)

SLUŽBO DOBI.

Dobiti želim priletno Slovenko, ki naj bi čuvala in skrbela na otroke. Plaša po dogovoru; katero veselje to delo, naj se pisмено pri-glas na naslov: Anton Popotnik, Box 32, Bessemer, Pa. (Adv.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhanje vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi shirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošli, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnice železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

CUNARD
ANCHOR DONALDSON

Dirigenti in edini parniki v DUBROVNIK ali Raba, ki se huri s oljem in plinom hitro

Cameronia (17.000 ton) Julija 8. NIZKE CENE

V 8 DNEV V JUGOSLAVIJO na trah parnikih, ki plujejo vsake TOREK in New York. Vsi parniki tritajne razredne linije kobilice. Poročilo lasti doma in v tujini. Na potujejo Francozsko viano.

MAURETANIA AQUITANIA BERENGARIA

probo Cherbourg

Za vsaki listi uporabite najbližnjega zastopnika v vašem mestu ali obali.

Frank Heller: Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz švedščine preložil F. J.—o.

(Dalje.)

Gospod Bekker se je zadovoljno nasmehnil in pogledal naokoli, kakor da čaka, da mu vojvoda ponudi sedež. Ker se pa to ni zgodilo, je odmaknil od mize velik in star mahagonski stolec in se mirno vsedel. Señor Paqueno je zardel kakor guran, (dasiravno je vladalo na dvoru skrajno siromaštvo in pomanjkanje, bila mu je vendar etiketa nad vse.) Santiago di Corona! Ta nesramnež se vsede meni nič tebi nič, dasiravno je vladala na način opomniti na zahteve dvorske etikete. Hotel je že nekaj reči, ko mu je don Ramon nalahno namignil. Veliki vojvoda je bil očividno dobre volje, kajti oseba gospoda Bekkerja mu je delala mnogo zabave.

"Paqueno," je rekel, "za božjo voljo, sedite vendar."

Gospod Bekker pa je prekrizal noge in mirno nadaljeval:

"Jaz sem jako zadovoljen s svojim bivanjem na vašem otoku, res krasen otok je to; nenavadno lep položaj, jaz samo gledam in občudujem. In podnebje čisto..."

"To me jako veseli," je odgovoril don Ramon kar je mogel najprijetneje. "Ljudje, ki ljubijo naravo, ne morejo biti nikdar hudobni. In vi gospod Bekker, ste gotovo opazili, da je lepa narava akoro edino, kar imamo tukaj na Minoriki."

"Da, da tudi jaz sem čul, da je tako. Vse drugo je nekako tako, tako..." je odgovoril Bekker skoraj pomilovalno.

Señor Paqueno se je stresel, kakor da mu je kdo primazal za uho. Madre de Dios! Tako nesramnost! To je nezaščiteno, neverjetno! Kako more don Ramon trpeti kaj takega? Ali ni slika? Kako si upa ta nesramni pritepenec zasramovati njih in

njih nesrečo? Molče je uprl svoje oči v svojega vladarja, ki mu je pa zopet smehljaje namignil, naj se pomiri. Začudil se je senor Paqueno, kajti don Ramon je bil tudi sedaj izredno dobre volje.

"Vi simpatizirate z nami, gospod Bekker, to je preveč ljubeznivo! Na to moramo biti," je rekel; čakal ni niti odgovora, marveč natočil čašo s konjakom. Gospod Bekker je bil prvi trenutek v zadregi, toda ko je vzdignil vojvoda svojo čašo in mu napil, prijel je tudi on svojo in jo izpraznil v dušku. Don Ramon je svoj stolec postavil tako, da je imel hrbet obrnjen proti oknu.

"Vi prihajate iz Holandije, gospod Bekker?"

Čašica konjaka je dala očividno gospodu Bekkerju malo več korajže. Naslonil se je udobno v svojem stolu in se neprestano zadovoljno in ponižno smehljaje:

"Ne, iz Meksike—iz Amerike," je rekel. "Bil sem dolgo časa tam. Danes tukaj, jutri tam, a pečal sem se z vsemi mogočimi stvarmi. Hiše, rudniki, akcije, ničesar se nisem branil, kjer sem mogel kaj zaslužiti. Kaj ni to pravi?"

Presrečno se je smejal gospod Bekker svojim lastnim besedam.

"In vi ste gotovo povsem zaslužili dosti denarja, kaj ne, gospod Bekker?"

Da bi veliki vojvoda prikril ironijo svojih besed, je hitro znova natočil konjaka in gospod Bekker je znova molče izpraznil čašo. Konjak velikega vojvode je bil ravnotako dober kot njegovo bordosko vino — spomin na zadnje državno posojilo. Bil je ravno tako dober, kakor so bile njegove finance slabe. Veliki vojvoda je bil splošno znan, da more prenesti velike množice alkohola, toda senor Paqueno se je čudil, ko je don Ramon izpraznil drugo čašo, ker to po zakonitu ni bila njegova naveda. Gledal je svoje vladarja in v njegovem pogledu je bilo začudenja in rahlih očitkov. Kako se more veliki vojvoda tako ponižati, da trpi v svoji bližini takega človeka in nazadnje v njegovi družbi prazni še čaše konjaka?

Na vprašanje velikega vojvode

se je Bekker skrivnostno nasmehnil in rekel:

"Kaj hočemo? Sedaj imam toliko, da morem lepo in mirno živeti. Slabo mi sicer ni šlo nikdar, toda človek mora vedno misliti na svoje stare dni, kaj ne? Da, težki časi so danes."

Njegov pogled, ki je bil še neodkritorenejši kot njegov glas, je grelel zopet črno opravo. Na to je Bekker zopet izpraznil čašo konjaka. Tudi veliki vojvoda je popil svojo.

"Zalibog, gospod Bekker, imate prav. Kdaj se pa mislite vrniti v svojo domovino?"

Gospod Bekker je zopet izpraznil čašo.

"Kdaj, tega še ne vem! Kaj pa naj počnem pravzaprav doma? Prihranil sem si takole nekaj mallega in mislim, da si smem dovoliti marsikaj. Tu na vašem otoku sem pa našel nekaj, kar bi rad izrabil."

"Za božjo voljo, kaj vendar?" je rekel veliki vojvoda popolnoma resno. "Naše podnebje vendar ni naprednej, gospod Bekker?"

Bekker se je glasno nasmehal. Prenehal je s svojo prisiljeno ponižnostjo in udanostjo, a lahna rdečica na njegovem obrazu je dokazovala, da je konjak napravil svojo dolžnost.

"Ha, ha, vi mislite samo to," se je zasmehal, ker drugo je že vse zastavljeno. Vem vse to! Jaz sem namreč tak človek, da se najprej pripravi na vsem položaju, ako nameravam začeti kupčijo. Naravno je, da moram vedeti, kako stoji ljudje, s katerimi imam posla."

Sedaj pa je zardel tudi veliki vojvoda. Ta gospod Bekker je res nekaj nenavadnega. Tretjič je odignil senor Paqueno, ki je bil že pripravljen, da zabode nesramnega gosta. Gospod Bekker pa ni pokazal, da je opazil vtise, ki so jih napravile njegove besede, pa ako bi jih tudi opazil, se ni brigal zato, ker je mirno in nežirno nadaljeval:

"Zvedel sem tudi, da je vsa zemlja last vlade."

"In vlada, to sem jaz!" je odgovoril suho veliki vojvoda.

(Dalje prihodnjik.)

Priselniška kvota za predstoječe fiskalno leto.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Priselniški zakon, omejujoč priseljevanje na tri odstotke tujerodcev iz poedinih inozemskih držav na tri odstotke dotičnih tujerodcev, nastanjenih v Združenih Državah glasom ljudskega štetja od 1. 1910., je bil — kakor je bilo že objavljeno — podaljšan za nadaljni dve fiskalni leti, torej za dobo od 1. junija 1922 do 30. junija 1924.

Novi zakon je enak staremu, ki stopi izven veljave koncem tekočega junija — razven dveh malih a važnih sprememb: Prva sprememba se tiče priseljevanja inozemcev iz drugih sosednih ameriških dežel, iz katerih so se inozemci mogli poprej prosto priseliti v Združene države, po enoletnem bivanju v Kanadi, Mehiki itd., ne da bi bili všteti v kvoto, dočim se sedaj zahteva za to petletno bivanje. Druga se tiče pravice inozemca, ki ne bo sprejet radi izžepanja kvote, do povračila potnih stroškov s strani parobrodne družbe. Po starem zakonu ni deportirani priseljenec imel te pravice.

Kakor poprej, zakon določa, da iz vsake posamezne inozemske države se sme tekom enega leta priseliti v Združene države kvečjemu le določeno število oseb, rojenih v dotični državi; rojstvo, in ne nastanjenost ali državljanstva pripadnost, prihaja v poštev. Maksimum pristupljivih inozemcev se imenuje letna kvota. Od te letne kvote sme tekom vsakega posameznega koledarskega meseca priti kvečjemu po ena petina; ta petina letne kvote se imenuje: mesečna kvota. Radi tega utegne kaka posamezna narodnost izžepati svojo letno kvoto že v petem mesecu po začetku fiskalnega leta, ki nastopa 1. julija.

Lani so Jugoslovani izžepali svojo kvoto že okoli 15. novembra, radičesar je bilo priseljevanje iz Jugoslavije ustavljeno do konca tekočega meseca. S 1. julijem se priseljevanje iz Jugoslavije zopet odpre, dokler se izžepa letna kvota ali med tem bo pripuščeno vsak mesec le toliko priseljenec, kolikor jih dovoljuje mesečna kvota.

Priselniške oblasti so izdale sedaj listo kvot, ki naj veljajo za predstoječe fiskalno leto. Ni nikake bistvene razlike med prejšnjimi in prihodnjimi kvotami. Letna kvota za Jugoslavijo, ki je dosedaj znašala 6.405, je določena na

6.426; sorazmerno znaša mesečna kvota 1.285.

Vsaka skupaj sme priti tekom prihodnjega fiskalnega leta največ 357.803 priseljenec (nasproti 355.825 v tekočem fiskalnem letu). Tekom vsakega poediniga meseca jih sme priti največ 71.561.

Kvota za posamezne dežele:

Deželna dežela	Letna kvota	Mesečna kvota
Albanija	285	58
Arménija	230	46
Avstrija	7.451	1.490
Belgija	1.563	313
Bolgarsko	302	61
Čehoslovakijska	14.357	2.871
Gdansk (svoh. mesto)	301	60
Dansko	5.619	1.124
Finsko	3.921	784
Reka	71	14
Francija	5.729	1.146
Nemško	67.607	13.521
Grško	3.294	659
Ogrsko	5.638	1.128
Islandija	75	15
Italija	42.057	8.411
Luksemburško	92	19
Klajpeda (Memel) pokrajina	150	30
Nizozemsko	3.607	721
Norveško	12.202	2.440
Poljsko	21.076	4.215
Vzhodna Galicija	5.786	1.157
Pinaska pokrajina	4.284	857
Portugalsko	2.465	493
Rumunsko	7.419	1.483
Resarbija	2.792	559
Rusija (evropska in azijska)	21.613	4.323
Estonska	1.340	270
Latvija	1.530	306
Litvanija	2.310	462
Špansko	912	182
Švedsko	20.022	4.008
Švica	3.762	752
Velika Britanija	77.342	15.469
JUGOSLAVIJA	6.426	1.285

Ostala Evropa (vštevilo Andorra, Gibraltar, Liechtenstein, Malt, Monaco in San Marino)	86	17
Palestina	57	12
Sirija	923	185
Tursko (evropsko in azijsko) všteti Smyrne in turško-armensko pokrajino	2.389	478
Ostala Azija (vštevilo vsako ne poprej omejeno azijsko pokrajino, ki ni vključena v t. zv. Barred Zope, t. j. v ozemlje, iz katerega je priseljevanje sploh prepovedano)	81	16
Afrika	122	25
Atlantiki otoki	121	24
Avstralija	279	56
Nova Zelandija in pacifiški otoki	80	16

Priselniška oblast poudarja, da se nakazanje priseljenke kvote tej ali oni pokrajini ne sme smatrati, kot da ima kak političen pomen ali da vsebuje pripoznanje novih držav ali domen s strani Združenih držav, razven v slučaju, ako so Združene države že formalno in uradno izjavile tako pripoznanje.

Veliko potnikov.

V STARI KRAJ ODHAJA veliko rojakov. Ako ste tudi Vi namenjeni tja, tedaj najbolje storite, ako potujete skozi podpisano trgovko, ki je znana zaradi točno postrežbe in priporočila od onih, ki so že potovali.

IZ STAREGA KRAJA bo prišlo po 1. juliju zopet velike število novih priseljenec. Ako šelite tudi Vi dobiti kako osebo sem, tedaj nam pišite po nadaljna tozadovna pojasnila.

PRI POŠILJANJU DENARJA so pred vsem važne tri stvari in sicer hitrost, cena in varnost. Naša banka vam nudi vse tri. Poslušajte se je torej vselej, kadar pošiljate denar.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
70 — 9th Ave.,
NEW YORK CITY.

SEVEROVA ZURAVILA VZORZUJEJO ZURAVJE V CRUZINAR

Onemogla, nervozne ženske bodo gotovo dobile uspešno od pomoč kadar uživajo

SEVERA'S REGULATOR

Tonika za ženske

Premaga bolečine, popravi neredne funkcije, pomaga saravi okreposti oslabele ženske organe in jim povrne normalne razmere.

CENA \$1.25

Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Hitra potniška vožnja iz New Yorka v TRST (preko Napulja)

Ameriški poštarni parnikom

PHILADELPHIA

Medkrov 15.000 ton.

Ploje Aug. 15 in Okt. 1.

Parnik Philadelphia je en najhitrejših, večjih in izvrstno vrenjenih parnikov med New Yorkom in sredozemskimi porstovanji.

Prvi, drugi in tretji razred, izvrstne tretjega razreda kabine s 2 in 4 prostori. Dosti vina pri vsakem obedu.

Za ceno in rezervacijo prijavit se pri domačemu zastopniku ali pa pri

JOHN J. DWYER, Gen. Agent,
15 Pearl St., New York.
K. W. KEMPF, Gen. Western
Pas. Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

EMIL KISS, bankir,
123 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

Slovenska Banka D. D., Zagreb.
Prva Hrvatska Štedionica, Zagreb.
Francosko-Slovenska Banka, Beograd.
In njih podružice v Jugoslaviji.

Iskazuje v potovanju AMERIČANEM delavcu v državi in v krovu v starim kraju

POTOM POSTE IN BRZJOVAHO.

PRODAJAM SIFKANTE ZA VSE LINIJE.

VAM PREKIDAM ROJAKE IZ STAREGA KRAJA.

ORAVIJAM VSE NARANE POSE.

PREJEMAM DENAR NA VLOGE IN PLAČUJEM 4% OBRESEK.

Pišite po račun.

EMIL KISS, bankir,
123 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

ROJAK PAJK JE

V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev razpoložljive blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar alšalo da ni vsak dobil pošteno blago. Kdor od nas enkrat kupi, se kupi. Pošilja brezplačne cenike po celi Ameriki za ure, zlatnina, srebrnina, diamante, prstane, dalje prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske plošče, zastave, regalije, kape i. t. d.

On je edini pravi zastopnik: Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in plošče.

En sam poskus in prepričali se bode.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

SKUPNO POTOVANJE SLOVENCEV.

Francoska linija priredi skupno potovanje Slovencev preko Havre v Trst in Ljubljano v svojih najmodernejših in najhitrejših parnikom "Paris", ki odhaja iz New Yorka v sredo, 2. avgusta 1922.

Potniki bo spremljal prav do Ljubljane Mr. Leo Zakrjak od same lodi, troški Zakrjaka & Čelark v New Yorku, ki bo sledil na to, da bodo potniki čim hitreje in udobneje potovali in da se bodo imeli sitnosti s svojimi kufri.

Za potnike III. razreda bodo pripravljene kabine s 2 ali 4 ali 6 posteljami. Slov. potniki bodo posebno brano, vito in razne druge ugodnosti.

Od Havre naprej bodo potniki imeli svoj transport do Trsta ali sva vlak, ako se jih dovoli prijeti.

Iz New Yorka do Trsta stane vožnja za odrasle skupno s davkom \$112.50, da Ljubljano \$1.50.

Za natančnejša pojasnila se obrnite do svojega agenta ali pa direktno na

FRENCH LINE, 19 State St., New York, N. Y.

VSAK PREVIDEN VLAGATELJ VPOŠTEVA PRI NALOŽITVI SVOJEGA DENARJA

SIGURNOST IN DOHODEK

Vložite Vaše prihrane pri nas na

"Special Interest Account"

ker uživato te prednosti v polni meri, SIGURNOST vloge Vam je zagotovljena v pokritju s najboljšimi ameriškinimi bondi, čisti DOHODEK pa iznosa 4% na leto.

Vloge se lahko začnejo s \$5.00, vse nove vloge, ki se vložijo do 10. julija obrestujejo se od 1. julija t. l.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

Frank Sakser State Bank
62 Cortlandt Street,
New York City

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Ako bi vas mogel prisiliti, bi vas prisilil. Lopov ste, da veste," je nadaljeval s čimdalje nestrpnostnim gnevom. "Takrat ste nas prosili denarja in obljubljali bogve kaj... Ali čisto brez uspeha vendar ne pojdem odtod; vsaj to bom videl kako si sami razbijete glavo."

"Hočem, da se takoj poberete," je dejal Kirilov s trdnim glasom ter se ustavil pred njim.

"Ne, tega pa že ne!" Pjotr Stepanovič je zopet pograbil za revolver. "Zdaj vam pride iz hudobije in strahopetnosti nemara še na um, da preložite vse in me greste jutri ovaditi. Spet bi bili denarji, saj plačajo za to. Vrag vedi, take dušice kakor vi so zmogljive vsega! Toda ne skrbite, pripravljem sem na vse; ne pojdem odtod, ne da bi vam pognal iz tegale revolverja krogle v glavo, kakor sem jo lopovu Satovu—ako se sami bojite nočoj izvršiti namen, hudič vas vzemi!"

"Tak hočem videti za vsako ceno tudi moje kri!"

"Ne silim vas iz hudobije; dajte si dopovedati, da mi je vseeno. Meni je do tega, da sem brez skrbi za našo stvar. Sami vidite, da se na živga človeka ni zanesti. Odkod in čemu imate svojo samomorilno fantazijo, se mi niti ne sanja. Izmišljal si tega nisem jaz, ampak vi sami, še preden sem bil jaz zraven, in sami ste povedali našim članom v inozemstvu. In pomnite, nihče izmed njih vas ni napeljeval, še poznal vas ni nobeden; sami ste prišli odkrivati srce v svoji sentimentalnosti. Kaj morem za to, če se je porodil takrat na tej podlagi, s vašim soglasjem in na vašo lastno ponudbo — pomnite, na vašo ponudbo! — načrt za takojšnjo delovanje, ki ga zdaj nikakor ni več moči izpremeniti. Vaš položaj je zdaj takšen, da veste vse preveč nepotrebnega. Če znorite in nas greste jutri ovaditi, nam utegne biti vendar malce nerodno, kaj pravite? Ne, dragi: obljubili ste, besedo ste dali, denar ste vzeli — tega ne utajite..."

Pjotr Stepanovič se je hudo razvnel, toda Kirilov ga zdavnaj ni več poslušal. Spet je zamišljeno stopal po sobi.

"Žal mi je Satova," je dejal in vnovič obstal pred Pjotrom Stepanovičem.

"Tudi meni ga je žal; mari mislite..."

"Molči, lopov!" je zarjul Kirilov s pretečim, nedvoumnim zamahom. "Drugače te ubijem!"

"Nu, nu, nu, slagal sem se, ni mi ga žal, sam priznam; nu, dovolj, dovolj!" je bojazljivo poskočil Pjotr Stepanovič ter intignil roko pred seboj.

Kirilov je mahoma utihnil in spet nadaljeval svoje romanje po sobi.

"Ne prelomim; ravno zdaj se hočem končati. Vsi ste lopovi!"

"Nu vidite, to je ideja! Seveda, vsi smo lopovi, in ker se poštenemu človeku gabi živeti na svetu..."

"Bedak! Tudi jaz sem lopov kakor ti in vsi drugi, ne poštenjak. Poštenjaka se ni nosila zemlja."

(Dalje prihodnjik.)